

Nature Biotechnology 2006, 24 (10): 1177.

Miért nem lehet csendben maradni

Amíg az ipar csendben marad, a GM-termékek továbbra is háttérbe szorulnak Európában

Az eredeti dokumentum megtalálható:
<http://www.nature.com>

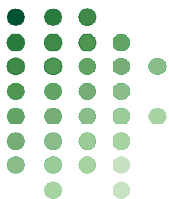
Organikus zsenge spenót: mi lehetne ennél egészségesebb? Az *Earthbound Farm*, a legnagyobb USA-beli organikus zöldségtermesztő gazdaság honlapja szerint: „ízletes organikus salátafélésegeket, gyümölcsöt és zöldséget termesztünk, figyelmet fordítva azokra a dolgokra, amelyek Önnek a legfontosabbak: családja egészségére, a levegőre, amelyet belélegez, a vízre, amelyet iszik és a gyermekei jövőjére.” Természetesen „az organikus zöldségféléket soha nem érte génszűrés vagy génmódosítás...” és „ezek sokféle faj együttélését segítik elő kiegyensúlyozott, harmonikus ökoszisztémákban.”

Úgy tűnik, hogy az egyik ilyen „elősegített” faj éppen az élelmiszereket megfertőző

Escherichia coli O157:H7. A *Nature Biotechnology* nyomdába kerülésével egyidőben a frissen szedett spenóton található *E. coli* O157:H7 az

Egyesült Államok 23 államában 150 embert betegített meg, 75-en kerültek kórházba, közöttük 20 esetben hemolitikus urémiával (húgyvérűséggel), és egy haláleset (egy 77 éves nő) bizonyítottan, két elhalálozás pedig feltehetően összefüggésben állt a „friss” spenóttal. Szeptember közepén az *USA Élelmiszer- és Gyógy-*

szerügyi Hivatala (FDA) azt tanácsolta a fogyasztóknak, hogy ne egyenek frissen szedett zacskós spenótot, azoknak pedig, akik ilyet ettek és rosszul érzik magukat, hogy forduljanak orvoshoz.

Egy hónappal korábban az FDA és az USA mezőgazdasági minisztériuma (USDA) közös sajtóértekezleten jelentette be, hogy a Bayer CropScience-től értesítést kaptak: a kereskedelemben kapható hosszúszemű rizsben nyomokban kimutatható volt egy genetikailag módosított, herbicidrezisztens rizs, az LL Rice 601. Még mielőtt a hír keltette médiavihar elcsitult volna, a Greenpeace és a Friends of Earth (Föld Barátai) közölte: Kínából Európába importált rizstermékekben kimutatták a *Bacillus thuringiensis* toxikus gén jelenlétét.

Eközben mindkét egyesült államokbeli hivatal arra a következtetésre jutott, hogy az LL Rice 601 rizs nem jelent veszélyt sem az emberi egészségre, sem az élelmiszer-biztonságra, sem pedig a környezetre. Valamivel később az Európai Élelmiszer-biztonsági Hatóság GMO-bizottsága szintén egyetértését fejezte ki arra vonatkozóan, hogy a genetikailag módosított (GM-) rizs nem veszélyezteti az emberi egészséget. Nincs látnivaló. Nem történt semmi. Folytassa mindenki a dolgát.

Amint előrelátható volt, ezek az események jókora médiavihart okoztak. Az élelmiszerekkel kapcsolatos ijedelmek, különösen a halálos saláták, mindig nagy érdeklődést keltenek. Érdekes módon azonban a sajtóban megjelent cikkek egyike sem sugallta azt, hogy minden spenót árt a fogyasztónak, hogy a friss organikus zöldségek eleve veszélyesek, hogy az „organikus” és a „spenót” minden kombinációja időzített bomba, hogy a pénzéhes

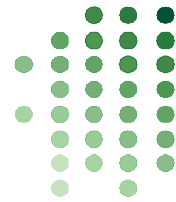
gazdálkodók csak át akarják verni a nagyközönséget, amikor az organikus saláta úgynevezett „jótékony egészségügyi hatásairól” beszélnek, vagy hogy a fertőzést hordozó spenót-fajtákat nagy intenzitású mutagén sugárzással nemesítették.

Ugyanez nem mondható el az LL Rice 601 rizsszel foglalkozó tudósításokról. Egyes cikkek azt javasolták, hogy világszerte be kellene tiltani a GM-rizs importját. Más cikkek szerint az élelmiszerlánc „megfertőződött”. Még más írások szerint a biotechnológiai ipar „elszabadult”. Ahogy Frank Zappa mondhatta volna, ez „engedélyezetlen-rizs-illegáliszennyezés-gyenge-kínai-szabályozás-főterménytől-való-függés-Greenpeace-sokféleségi-központ-helybeli-gazdálkodók-multinacionális-erőltetett-baleset-környezet-zsivány-tudós elfogadhatatlan-monopolisztikus-monokultúra-nyomozás”-szerű dolog volt.

A GM-élelmiszerek veszélyeiről szóló számos legenda is előkerült a korábbi évek terméséből, amikor két engedély nélküli transzgenikus kukoricafajta (az Aventis „Starlink” és a Syngenta „Bt10” fajtája) bekerült az emberi élelmiszerláncba. Nem sok cikk adott kiegyensúlyozott tájékoztatást.

Ennek egyik oka az, hogy a kutatói közösség szinte teljesen elzárkózott a vitától. Úgy látszik, mintha azoknak lenne a legkevesebb mondanivalójuk, akiknek a legnagyobb a tudásuk. És nem nehéz megérteni, miért: azt, ami fontos és igaz és el kell mondani, már sokszor elmondták és ezt mások sokszor figyelmen kívül is hagyták. Az igazság nem változott. Úgyhogy minek ismételjék magukat?

Ez a közönyös hozzáállás azonban azzal a veszéllyel jár, hogy a biotechnológia és annak termékei a nagyközönség előtt háttérbe szorítva és rosszul képviselve jelennek meg. Ezt a jelenséget semmi sem illusztrálja jobban, mint az egyesült királyságbeli *Huntingdon Life Sciences* (HLS) esete. Az évtized elején a HLS alkalmazottai, részvényesei és a velük kapcsolt

latban álló bankok és szállítók ellen szélsőséges állatvédők intéztek kíméletlen, fizikai és gazdasági megfélemlítő kampányt. A megfélemlítésre csend volt a válasz. A HLS sok korábbi üzlettársa háttérbe vonult vagy patkány módjára elhagyta a süllyedő hajót.

Ezzel azonban nem lett vége a történetnek. Nyilvánvaló sikereiken felbuzdulva a tiltakozók a londoni, cambridge-i és oxfordi egyetemeken megépíteni tervezett új kutatóintézetekre fordították a figyelmüket. A tervek igen gyorsan papírkosárba vagy a fiók mélyére kerültek. Így nyilvánvalóvá vált, hogy az Egyesült Királyság területén hamarosan lehetetlenné válik egy teljesen jogszerű, magas szinten etikus és a törvény által kötelezően előírt szakma gyakorlása.

2003-ban az angliai biotechnológiai ipar végre megtalálta a hangját. Lobbicsoportja, a Bioipari Szövetség (*BioIndustry Association*) gyógyszeripari megfelelőjével, a Brit Gyógyszeripari Szövetséggel (*Association of the British Pharmaceutical Industry*) együttesen lobbizott Tony Blair kormányánál. Kitartóan ismételték, hogy az állatkísérletek magas szinten szabályozottak és az emberi felhasználásra szánt gyógyszerek és sok más termék esetében elvég-

zésük kötelező. Világosan körvonalzták, milyen intézkedéseket kell a kormánynak tennie, és két év múlva elérték, hogy egy törvénymódosítás törvénytelennek nyilvánította az emberek akadályozását törvényes munkájuk végzésében és otthonukban való zaklatásukat.

Ezek drákói intézkedéseknek tűnhetnek, a valóság azonban természetesen az, hogy bűnvádi eljárásra nagyon ritkán kerül sor. Amint a kormány tisztázta az álláspontját és körvonalazta a vétségek következményeit, a csata eldőlt. Ennek eredményeképp most már nem az ipar, hanem az illegális tiltakozók szorulnak háttérbe, és eltűnőben van a szélsőséges állatvédők támogatottsága.

Anyilvános fórumokon és a politikában folytatott vita célja nem az, hogy ellenfeleinket meggyőzzük tévedéseikről, hanem a saját érveink kifejtése és kedvező tárgyalási pozíció kialakítása. Csendben maradással, az összeütközések elkerülésével és köldöknézéssel nem lehet a nagyközönségnek újra átadni a GM-termékekkel kapcsolatos tényeket. Van egy alapigazság, amelyet nem lehet elégszer ismételni, mégpedig az, hogy az alapvető igazságokat nem lehet elégszer ismételni.